

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX KADENCJA**

Warszawa, dnia 29 października 2018 r.

Druk nr 988

**KOMISJA
USTAWODAWCZA**

**Pan
Stanisław KARCZEWSKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 85a ust. 3 pkt 1 Regulaminu Senatu Komisja Ustawodawcza wnosi o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego.

Do reprezentowania Komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniony jest senator Zbigniew Cichoń.

W załączeniu przekazuję projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
(-) Stanisław Gogacz

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987) w art. 56 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Na postanowienie sądu wydane na podstawie § 2 przysługuje zażalenie.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Projektowana ustawa o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego ma na celu dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 maja 2018 r. (sygn. akt K 12/15), stwierdzającego niezgodność art. 56 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1904 z późn. zm.; dalej jako k.p.k.) z Konstytucją. Sentencja powołanego orzeczenia została opublikowana w Dz. U. z dnia 18 maja 2018 r., poz. 942. Pełny tekst rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem ukazał się w OTK ZU A poz. 29.

2. Przedmiot i istota wypowiedzi Trybunału Konstytucyjnego

2.1. Trybunał orzekł, że art. 56 § 3 k.p.k. w zakresie, w jakim wyłącza dopuszczalność zaskarżenia zażaleniem postanowienia wydanego na podstawie art. 56 § 2 k.p.k. odnoszącego się do oskarżyciela posiłkowego, jest niezgodny z art. 78 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

2.2. Art. 56 § 3 k.p.k. stanowi, że na postanowienie sądu wydane na podstawie § 1, a także na postanowienie sądu wydane na podstawie § 2, jeżeli dotyczy oskarżyciela posiłkowego określonego w art. 54 § 1 lub art. 55 § 3, zażalenie nie przysługuje.

Stosownie do art. 56 § 1 k.p.k., sąd może ograniczyć liczbę oskarżycieli posiłkowych występujących w sprawie, jeżeli jest to konieczne dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania. Sąd orzeka, że oskarżyciel posiłkowy nie może brać udziału w postępowaniu, gdy bierze w nim już udział określona przez sąd liczba oskarżycieli. Jak wynika przy tym z art. 56 § 4 k.p.k., oskarżyciel posiłkowy, który nie bierze udziału w postępowaniu z przyczyn określonych w § 1, może przedstawić sądowi na piśmie swoje stanowisko w terminie 7 dni od daty doręczenia postanowienia.

Z kolei art. 56 § 2 k.p.k. przewiduje, że sąd orzeka także, iż oskarżyciel posiłkowy nie może brać udziału w postępowaniu, jeżeli stwierdzi, że nie jest on osobą uprawnioną lub jego akt oskarżenia albo oświadczenie o przystąpieniu do postępowania zostało złożone po terminie.

Przepisy wskazane w treści art. 56 § 3 k.p.k., tj. art. 54 § 1 i art. 55 § 3 k.p.k., obejmują normy prawne odnoszące się do sytuacji pokrzywdzonego, który zamierza działać w procesie w charakterze tzw. oskarżyciela posiłkowego ubocznego. Pierwszy z nich przesądza, że w przypadku gdy akt oskarżenia wniósł oskarżyciel publiczny, pokrzywdzony może uzyskać wyżej wymieniony status, jeżeli do czasu rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej złoży w tym przedmiocie odpowiednie oświadczenie. Natomiast art. 55 § 3 k.p.k. reguluje prawa pokrzywdzonego, który decyduje się na udział w procesie w sytuacji gdy inny pokrzywdzony wniósł już subsydiarny akt oskarżenia. W takim przypadku może on również przyłączyć się do postępowania aż do rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej.

Na gruncie art. 56 § 3 k.p.k. nie zostało zatem wyłączone prawo do wniesienia zażalenia jedynie w stosunku do oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego, który – w ocenie sądu – nie jest osobą uprawnioną (czyli pokrzywdzoną w rozumieniu art. 49 k.p.k.) bądź też spóźnił się ze złożeniem aktu oskarżenia (art. 55 § 1 k.p.k.). Tymczasem postanowienie sądu negatywne dla oskarżyciela posiłkowego ubocznego jest niezaskarżalne, mimo że u podstaw jego wydania mogą leżeć analogiczne ustalenia, a więc stwierdzenie przez sąd braku legitymacji materialnej bądź przekroczenia terminu na złożenie prawem wymaganego oświadczenia.

2.3. Zgodnie z art. 78 Konstytucji każda ze stron ma prawo do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji. Wyjątki od tej zasady oraz tryb zaskarzania określa ustawa. Przepis ten statuuje samodzielne i w pełni ukształtowane konstytucyjne prawo podmiotowe (prawo podstawowe). Podkreślenia wymaga to, że już z woli samego ustrojodawcy zasada wyrażona w art. 78 zd. 1 nie ma charakteru absolutnego. Niemniej dopuszczenie wyjątków ustawowych nie oznacza wcale, że ustawodawca dysponuje niczym nieskrępowaną swobodą w ich ustalaniu. Po pierwsze, owe wyjątki nie mogą prowadzić do naruszenia innych norm konstytucyjnych. Po drugie zaś – nie mogą powodować przekreślenia samej zasady ogólnej, która na gruncie zwykłego ustawodawstwa stałaby się *de facto* wyjątkiem od wprowadzanej w różnych regulacjach procesowych reguły postępowania jednoinstancyjnego. Wynika stąd, że pozbawienie strony postępowania środka odwoławczego powinno być podyktowane szczególnymi okolicznościami faktycznymi i prawnymi.

Ograniczenie prawa do zaskarżenia, niezależnie od postaci (nawet gdy w grę wchodzi jego całkowite wyłączenie), musi spełniać zwłaszcza przesłanki określone w art. 31 ust. 3 zdanie pierwsze Konstytucji, tzn. musi cechować się koniecznością i zarazem być przydatne

z punktu widzenia realizacji jednej z wartości wyszczególnionych w tym przepisie, a ponadto musi odznaczać się odpowiednim stopniem zbilansowania.

2.4. W sprawie K 12/15 Trybunał zauważył, że „[d]okonywana przez sąd na podstawie art. 56 § 2 k.p.k. ingerencja w prawo oskarżyciela posiłkowego (ubocznego) do udziału w postępowaniu sądowym ma charakter pełny i definitywny. Pełnia charakteru tej ingerencji wynika stąd, że oskarżyciel posiłkowy wskutek rozstrzygnięcia, że nie może brać udziału w postępowaniu karnym przed sądem, traci status oskarżyciela posiłkowego i wszystkie wiążące się z nim uprawnienia. (...) [D]o oskarżycieli posiłkowych, którzy zostali pozbawieni udziału w postępowaniu karnym przed sądem na podstawie art. 56 § 2 k.p.k., nie ma zastosowania art. 56 § 4 k.p.k. umożliwiający oskarżycielom posiłkowym pozbawionym udziału w postępowaniu na podstawie art. 56 § 1 k.p.k. złożenie na piśmie ich stanowisk. Ryzyko bezpodstawnego pozbawienia oskarżyciela posiłkowego udziału w procesie karnym przed sądem na podstawie art. 56 § 2 k.p.k., zwiększane przez niezaskarżalność postanowienia w tym przedmiocie, nie jest równoważone przez jakikolwiek mechanizm pozwalający takiemu podmiotowi lub instytucji na skuteczne złożenie stanowiska w sprawie, która może co najmniej pośrednio dotyczyć jego istotnych praw lub interesów”.

TK podkreślił także, że pozbawienie pokrzywdzonego statusu oskarżyciela posiłkowego znacząco ogranicza obronę jego praw i interesów w procesie karnym. Do wniosku takiego prowadzi porównanie uprawnień, jakie mogą być wykonywane na jurysdykcyjnym etapie postępowania przez pokrzywdzonego będącego oskarżycielem posiłkowym (wystarczy wspomnieć chociażby o możliwości składania wniosków dowodowych, zadawania pytań osobom przesłuchiwanym, zabierania głosu podczas rozprawy w każdej kwestii podlegającej rozstrzygnięciu czy też wnoszenia środków odwoławczych od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji), oraz uprawnień, które mogą być wykonywane przez pokrzywdzonego bez względu na to, czy jest stroną procesu (przykładowo: możliwość zaskarżenia wyroku, ale tylko wtedy, gdy dochodzi do warunkowego umorzenia postępowania). W konsekwencji zatem kwestia utrzymania statusu strony w procesie karnym jest niebagatelna dla zainteresowanego tym statusem pokrzywdzonego.

Według Trybunału, odjęcie na mocy art. 56 § 3 k.p.k. prawa do zaskarżenia postanowienia sądu czyni zadość jedynie przesłance przydatności, gdyż zmierza do osiągnięcia efektywności i sprawności procesu karnego, a z kolei sama szybkość postępowania sądowego jest uznawana za jeden z elementów składowych porządku publicznego. Jeżeli jednak chodzi o pozostałe

dwa punkty testu, którego przeprowadzenie jest konieczne w świetle art. 31 ust. 3 Konstytucji, to nie można w analizowanym przypadku mówić ani o spełnieniu przesłanki niezbędności, ani przesłanki proporcjonalności *sensu stricto*. Zdaniem sądu konstytucyjnego, wyłączenie zaskarżalności postanowień wydawanych na podstawie art. 56 § 2 k.p.k. nie jest najmniej uciążliwym środkiem wiodącym do osiągnięcia efektywności, sprawności czy też szybkości procesu karnego. Jak to zostało podniesione wcześniej, ryzyko bezpodstawnego pozbawienia oskarżyciela posiłkowego udziału w procesie na prawach strony nie jest niwelowane przez jakikolwiek inny instrument procesowy. W opinii Trybunału, kwestionowane rozwiązanie pozostaje ponadto w dysproporcji ze wskazanymi wartościami wchodzącymi w zakres znaczeniowy przesłanki porządku publicznego – na ocenę dolegliwości odjęcia prawa do zaskarżenia decyzji procesowej sądu, która odbiera pokrzywdzonemu status oskarżyciela posiłkowego, trzeba bowiem patrzeć z perspektywy skali i ciężaru gatunkowego wiążących się z tym konsekwencji procesowych. Co więcej: redukcja ryzyka związanego z niedopuszczeniem do udziału w procesie pokrzywdzonego, który powinien brać w nim udział, „ma istotne znaczenie ze względu na to, że postępowanie karne przed sądem prowadzone bez udziału podmiotu lub instytucji, którzy powinni być jego stronami, jest obarczone istotną wadą, mogącą powodować konieczność jego prowadzenia od początku. (...) [Z]akaz zażalenia, któremu przyświeca idea dbałości o ekonomię, sprawność i szybkość procesu karnego, może w niektórych przypadkach doprowadzić nawet do konieczności powtórzenia tego procesu, co ze wspomnianą ideą pozostaje w konflikcie”.

Z tych powodów TK uznał, że zaskarżona regulacja narusza standard wywodzony z art. 78 w zw. z art. 31 ust. 1 ustawy zasadniczej.

2.5. Na marginesie wypada nadmienić, że do identycznej konstatacji Trybunał doszedł oceniając przepis art. 56 § 3 k.p.k. w brzmieniu, w jakim obowiązywał on do 30 czerwca 2015 r., tj. do wejścia w życie art. 1 pkt 13 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1247) – zob. wyrok z dnia 3 października 2018 r., sygn. akt SK 5/16, Dz. U. z dnia 9 października 2018 r., poz. 1937, OTK ZU A poz. 54. Te dwie wypowiedzi TK w istocie różnicuje tylko horyzont czasowy obowiązywania zaskarżonego przepisu (jego konkretnego brzmienia).

3. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Jak to zostało już podniesione powyżej, na gruncie art. 56 § 3 k.p.k. przyjmowano, że zażalenie na postanowienie wydane na podstawie art. 56 § 2 k.p.k. przysługuje wyłącznie oskarżycielowi posiłkowemu subsydiarnemu, który – według sądu – nie jest osobą uprawnioną (tzn. pokrzywdzonym w rozumieniu art. 49 k.p.k.) lub spóźnił się ze złożeniem aktu oskarżenia). Natomiast oskarżyciel posiłkowy uboczny (czy to ten, który zamierzał działać w procesie obok oskarżyciela publicznego, czy też ten, który chciał przyłączyć się do postępowania w związku z wniesieniem subsydiarnego aktu oskarżenia) nie miał szans na uruchomienie incydentalnego postępowania odwoławczego w razie wydania przez sąd niekorzystnego dla niego postanowienia.

Wyrok TK nie pozostawia wątpliwości co do tego, że w opisanym zakresie art. 56 § 3 k.p.k. powinien zostać zmieniony. Dlatego też proponuje się nadanie temu przepisowi nowego brzmienia, które jednoznacznie przesądzi, że każde orzeczenie wydane przez sąd w trybie art. 56 § 2 k.p.k. podlega zaskarżeniu, a więc bez względu na to, czy dotyczy ono oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego czy ubocznego. Warto przy tym zaznaczyć, że z uwagi na treść przepisów art. 459 k.p.k., które stanowią, iż zażalenie przysługuje co do zasady na postanowienia zamykające drogę do wydania wyroku (§ 1), jak również na postanowienia co do środka zabezpieczającego oraz inne postanowienia wskazane w ustawie (§ 2) projektowany przepis został zredagowany od strony pozytywnej z zastosowaniem techniki odesłania. O ile bowiem postanowienie wydane w stosunku do oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego ma charakter rozstrzygnięcia, o jakim mowa w powołanym art. 459 § 1 k.p.k., o tyle już wykluczenie z procesu oskarżyciela posiłkowego ubocznego nie spełnia kryterium określonego w tym przepisie, a tym samym zaskarżalność postanowienia w tym przedmiocie powinna wynikać wprost z ustawy.

Po wejściu w życie noweli nie zmieni się jedynie sytuacja oskarżycieli posiłkowych, odnośnie do których zastosowanie znajdzie art. 56 § 1 k.p.k. Wprawdzie w piśmiennictwie można znaleźć głosy akcentujące, że sąd, który w wykonaniu przyznanej mu kompetencji ostatecznie dopuszcza do udziału w sprawie mniejszą liczbę oskarżycieli aniżeli byłoby to uzasadnione okolicznościami sprawy, dopuszcza się naruszenia prawa karnego procesowego (tak Krzysztof Eichstaedt). Niemniej nie wolno zapominać o *ratio*, które stoi za instytucją ograniczenia liczby oskarżycieli posiłkowych – tego typu decyzja może być niezbędną dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania i zarazem dla urzeczywistnienia celów oraz zasad procesu karnego (chodzi w szczególności o sytuację, gdy oświadczenie o woli działania

w charakterze oskarżyciela posiłkowego mogłaby złożyć tak duża liczba pokrzywdzonych, że prowadzenie postępowania, a zwłaszcza rozprawy głównej, stałoby się niemożliwe lub znacznie utrudnione ze względu na brak miejsca na sali rozpraw lub gdy zabranie głosu przez każdego z nich przedłużyłoby na tyle bieg postępowania, że nie byłoby szans na jego zakończenie w rozsądnym terminie, jak tego wymaga skądinąd art. 45 ust. 1 Konstytucji). W konsekwencji zatem należy przyjąć, że wprowadzenie zaskarżalności omawianych decyzji incydentalnych mogłoby blokować postępowanie jurysdykcyjne co do *meritum* i to właśnie przede wszystkim wtedy, gdy pokrzywdzonych jest wielu. Nie można też tracić z pola widzenia tego, że pokrzywdzony, wobec którego podjęte zostało postanowienie przewidziane w art. 56 § 1 zdanie drugie k.p.k., ma prawo przedstawić sądowi swoje stanowisko w terminie 7 od daty doręczenia mu tego orzeczenia (art. 56 § 4 k.p.k.). O instrumencie tym wspominał sam Trybunał, podkreślając, że odróżnia on sytuację oskarżycieli posiłkowych, o których prawach sąd orzekł na podstawie art. 56 § 1 k.p.k. i tych, których pozbawiono statusu strony procesu na zasadzie art. 56 § 2 k.p.k.

Zgodnie z art. 2 projektowanej ustawy, okres jej spoczywania ograniczy się do standardowego terminu 14 dni.

4. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Zakres przedmiotowy projektowanej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Tytuł projektu: ustawa o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego	Data sporządzenia: 29 października 2018 r.
Przedstawiciel wnioskodawcy: senator Zbigniew Cichoń	Źródło: wyrok TK
Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym: Katarzyna Konieczko, ekspert ds. legislacji, tel. 22 694 9557 Beata Mandylis, legislator, tel. 22 694 9340 Katarzyna Majewska, ekspert ds. OSR, tel. 22 694 9259	Nr druku: 988

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 16 maja 2018 r. (sygn. akt K 12/15) uznał za niezgodny z *Konstytucją RP* przepis art. 56 § 3 ustawy – *Kodeks postępowania karnego* w zakresie, w jakim wyłącza dopuszczalność wniesienia zażalenia na postanowienie sądu, w którym sąd stwierdza, że oskarżyciel posiłkowy nie może brać udziału w postępowaniu, gdyż nie jest on osobą uprawnioną (czyli pokrzywdzoną) albo oświadczenie o przystąpieniu do postępowania zostało złożone po terminie – przepis dotyczy oskarżycieli posiłkowych ubocznych (działających obok oskarżyciela publicznego lub oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego).

Powyższy przepis wyłącza również możliwość wniesienia zażalenia, w przypadku, gdy sąd orzeknie (na podstawie § 1), że oskarżyciel posiłkowy nie może brać udziału w postępowaniu ze względu na przekroczenie określonej przez sąd liczby oskarżycieli biorących już udział w tym postępowaniu. Przepis art. 56 § 3 ww. ustawy nie wyłącza natomiast możliwości złożenia zażalenia na postanowienie sądu w sytuacji, gdy dotyczy ono oskarżyciela posiłkowego subsidiarnego (działającego zamiast oskarżyciela publicznego), który nie jest osobą uprawnioną albo spóźnił się ze złożeniem aktu oskarżenia.

W opinii TK pozbawienie pokrzywdzonego statusu oskarżyciela posiłkowego znacząco ogranicza obronę jego praw i interesów w procesie karnym. Ponadto ryzyko bezpodstawnego pozbawienia oskarżyciela posiłkowego udziału w procesie na prawach strony nie jest niwelowane przez jakikolwiek inny instrument procesowy (dla porównania: w przypadku postanowienia sądu wydanego na podstawie art. 56 § 1 oskarżycielowi posiłkowemu, który nie bierze udziału w postępowaniu, przysługuje prawo przedstawienia sądowi swojego stanowiska na piśmie). Należy zauważyć, że oskarżyciel posiłkowy jako strona ma prawo m.in. do złożenia wniosku o wyłączenie sędziego, zgłoszenia wniosku o przywrócenie terminu, uzyskania nieodpłatnie odpisu orzeczenia, złożenie wniosku o przeprowadzenie dowodu, zabrania głosu podczas rozprawy, czy zadawania pytań osobie przesłuchiwanej.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowana regulacja przewiduje przereformowanie przepisu art. 56 § 3 ustawy – *Kodeks postępowania karnego*. Zgodnie z przepisem art. 56 § 3 w nowym brzmieniu na postanowienie sądu wydane na podstawie § 2 przysługuje zażalenie.

Celem ustawy jest przyznanie grupie oskarżycieli posiłkowych ubocznych, których pozbawiono statusu strony w postępowaniu, prawa do zaskarżenia decyzji sądu.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Ze względu na duże zróżnicowanie instytucji prawnych występujących w różnych systemach odstąpiono od dokonania porównania międzynarodowego.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Oskarżyciele posiłkowi, którym sąd odmówił na podstawie art. 56 § 2 k.p.k. udziału w postępowaniu sądowym	Brak danych	–	Możliwość wniesienia zażalenia.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

--

6. Wpływ na sektor finansów publicznych													
(ceny stałe z ... r.)		Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wydatki ogółem		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo ogółem		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Źródła finansowania:													
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i jednostek samorządu terytorialnego.											
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe													
Czas w latach od wejścia w życie zmian		Skutki							Łącznie (0-10)				
		0	1	2	3	5	10						
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	obywatele, gospodarstwa domowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Projektowana regulacja umożliwi oskarżycielom posiłkowym, którym sąd odmówił na podstawie art. 56 § 2 k.p.k. udziału w postępowaniu sądowym, wniesienia zażalenia.											
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu													
☒ nie dotyczy													
9. Wpływ na rynek pracy													
Nie dotyczy.													
10. Wpływ na pozostałe obszary													
Omówienie wpływu		Nie dotyczy.											
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego													
Przepisy projektu będą miały zastosowanie od dnia jego wejścia w życie.													
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?													
Nie przewidziano.													
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)													
Brak.													

.....

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu

.....